

Силабус курсу:

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

ВИРОБНИЧА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА (СТАРШІ
КЛАСИ ЗСО)

Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Спеціальність:	014.01 «Середня освіта (українська мова і література)»
Рік підготовки:	4
Семестр викладання:	весняний
Кількість кредитів ЄКТС:	9 кредитів
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	залік

Автор курсу та лектор:

доцент, кандидат педагогічних наук Бондаренко Галина Петрівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по батькові

завідувач, доцент кафедри української філології та журналістики

посада

bond18@snu.edu.ua

Viber за номером

+38-050-180-07-40

телефону

326ГК, за розкладом

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач лабораторних занять:*

непередбачено

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач практичних занять:*

непередбачено

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Виробнича педагогічна практика (старші класи ЗСО) полягає в узагальненні й структуруванні всіх етапів теоретичної професійної підготовки майбутніх учителів української мови та літератури, ґрунтовного ознайомлення зі змістом та специфікою роботи вчителя української мови та літератури під час проведення всіх типів уроків та видів позаурочної активності в ЗСО, оволодінні не лише традиційними методами і прийомами навчання української мови та літератури, а насамперед інноваційними та інтерактивними технологіями та специфікою їх застосування під час навчання української мови та літератури в ЗСО.

Результати навчання:

Практична підготовка має забезпечити удосконалення вмій здобувачів вищої освіти визначати зміст матеріалу з української мови та літератури, послідовність його опрацювання з урахуванням вимог державного стандарту освіти, типових освітніх програм, попередніх результатів навчання учнів, їх освітніх потреб; складати плани-конспекти окремих уроків усіх типів та серії уроків за темою з урахуванням різних умов навчання та рівня підготовки учнів; визначати цілі та завдання кожного уроку з урахуванням етапу навчання; застосовувати інноваційні та інтерактивні технології у практиці навчання української мови та літератури; використовувати реальні та проектувати навчальні мовленнєві ситуації, а також відповідний їм мовленнєвий матеріал для сприймання та засвоєння мовних одиниць, що вивчаються, їх застосування у мовленнєвій діяльності; застосовувати різноманітні прийоми активізації пізнавальної діяльності учнів залежно від їх вікових особливостей; проводити позакласні та виховні заходи з української мови та літератури; забезпечити формування індивідуального творчого стилю педагогічної діяльності практиканта, потреби в самоосвіті й саморозвитку, удосконаленні власної педагогічної діяльності з використанням нових форм та прийомів навчання.

Передумови до початку вивчення:

Базові знання, отримані при вивченні дисциплін: «Педагогічна психологія», «Психологія ділового спілкування», «Загальна педагогіка та історія педагогіки», «Методика навчання української мови в ЗСО», «Методика навчання української літератури в ЗСО», «Інтерактивні та інноваційні технології в навчанні української мови та літератури в ЗСО», «Основи педагогічної майстерності».

Мета курсу (набуті компетентності)

Унаслідок вивчення навчального курсу здобувач вищої освіти набуде таких компетентностей, як:

ЗК6. Здатність учитися впродовж життя й оволодівати сучасними знаннями з метою самовдосконалення й самореалізації.

ФК3. Здатність моделювати зміст навчання з української мови та літератури відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів.

ФК4. Здатність добирати й використовувати сучасні ефективні (інтерактивні, інноваційні, інформаційні) методики й технології навчання української мови й літератури, розвитку пізнавальної активності й стимулювання позитивної мотивації до вивчення української мови й літератури, реалізовувати інтегроване навчання передусім на матеріалі української мови та літератури.

ФК5. Здатність визначати й враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів, використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища.

ФК6. Здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами, створювати суб'єкт-суб'єкту (рівноправну та особистісно зорієнтовану) взаємодію з учнями в освітньому процесі.

ФК7. Здатність оперувати фаховою термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК8. Здатність організувати різні види і форми навчальної і пізнавальної діяльності учнів з української мови і літератури, а також прогнозувати результати освітнього процесу.

ФК9. Здатність здійснювати оцінювання результатів навчання учнів, аналізувати результати навчання учнів та забезпечувати самооцінювання і взаємооцінювання результатів навчання учнів з української мови і літератури.

ФК10. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби насамперед вчителя-словесника.

ФК11. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних та літературних фактів для розв'язання професійних завдань під час освітнього процесу в ЗСО.

ФК15. Здатність здійснювати наукове дослідження філологічного чи лінгводидактичного спрямування, оприлюднювати та узагальнювати його результати та застосовувати їх під час професійної діяльності.

У результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти має набути такі програмових результатів навчання:

ПРН2. Визначати зміст матеріалу з української мови та літератури, послідовність його опрацювання з урахуванням вимог державного стандарту освіти, типових освітніх програм, попередніх результатів навчання учнів, їх освітніх потреб.

ПРН3. Застосовувати традиційні та інноваційні методики й технології моделювання змісту навчання учнів української мови і літератури.

ПРН4. Розвивати в учнів ключові компетентності засобами української мови та літератури, формувати готовність до їх застосування в позанавчальній діяльності.

ПРН8. Застосовувати технології розвитку критичного мислення для розуміння себе, своїх цінностей та потреб, здатності до осмислення власних рішень та їх наслідків, навичок рефлексії, здатності протистояти інформаційному тиску, усвідомлювати маніпуляції, виявляти вмінні працювати в команді.

ПРН9. Використовувати цифрові пристрої, їх базове програмне забезпечення; працювати з операційними системами, онлайн-сервісами, за стосунками, файлами, мережею Інтернет.

ПРН10. Добирати електронні (цифрові) освітні ресурси, оцінювати їх ефективність для досягнення навчальних цілей відповідно до умов навчання, вікових особливостей, рівня підготовки та потреб учнів.

ПРН18. Виявляти здатність навчатись з високим рівнем автономності та самостійності протягом життя.

ПРН19. Володіти навичками пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел, кваліфіковано презентувати результати наукової й педагогічної діяльності.

Структура курсу

№	Вид роботи	Термін виконання	Стислий зміст	Форма виконання
6 семестр				
1.	Ознайомлення здобувачів вищої освіти зі змістом навчальної	2 год. Настановне заняття напередодні	Організаційне заняття. Пояснення змісту та завдань педагогічної практики, порядку ведення щоденників педагогічної практики,	Настановна нарада з керівниками практики,

№	Вид роботи	Термін виконання	Стислий зміст	Форма виконання
	практики з відривом від теоретичного навчання (педагогічної, активної, середні класи ЗСО)	практики	спостережень і проведення уроків української мови та літератури, оформлення конспектів проведених уроків та аналізу відвіданих уроків, розподіл здобувачів вищої освіти по базах практики.	презентація
2.	Ознайомлення з місцем проходження практики	1-й тиждень	Ознайомлення з системою навчальної і виховної роботи ЗСО (бази практики), порядком ведення шкільної документації, специфікою роботи вчителя української мови та літератури, класного керівника, спостереження уроків української мови та літератури в певному класі з наданням конспекту одного уроку української мови та одного уроку української літератури та їх аналізу.	Бесіди з директором школи чи заступником директора з навчально-виховної роботи, вчителем української мови та літератури, класним керівником; вивчення календарного планування уроків української мови та літератури на термін проходження практики, ознайомлення з підручниками, відвідування уроків у закріпленому за практикантом класі
3.	Активна педагогічна практика з викладання української мови та літератури та виконання обов'язків класного керівника в 10-11 класах ЗСО	2-6-й тиждень	Проведення всіх типів уроків української мови та уроків української літератури в 10-11-х класах ЗСО відповідно до розкладу занять певного класу; позакласного заходу з мови або літератури відповідно до плану виховної роботи ЗСО, психолого-педагогічних спостережень за класним колективом; оформлення 5-ти самостійно проведених уроків української мови різних типів із застосуванням інноваційних та інтерактивних технологій та 5-ти уроків української літератури різних типів із застосуванням інтерактивних та інноваційних	Проведення уроків української мови та літератури в закріплених за практикантом класі, оформлення 5-ти найкращих конспектів уроків мови і 5-ти уроків літератури з оцінками вчителя, щоденника практики, відвідування керівником практики від ЗВО уроків практикантів, консультації

№	Вид роботи	Термін виконання	Стислий зміст	Форма виконання
			технологій, підписаних та оцінених вчителем, впорядкування щоденника практики.	керівника практики від ЗВО
4.	Підсумкова конференція за результатами практики	Перший навчальний тиждень після закінчення практики	Звітна доповідь практикантів про результати практики. Надання на перевірку звітної документації та щоденника практики (оформлених відповідно до «Методичних вказівок з виробничої педагогічної практики (старші класи ЗСО)»).	Доповіді практикантів, оформлений практикантом звіт з практики, оцінювання результатів практики керівником практики від ЗВО з урахуванням оцінених уроків вчителем української мови і літератури від бази практики

i

Рекомендована література

Базова:

1. Бондаренко Г.П., Пустовіт В.Ю. Скарби педагогічної майстерності: інструктивні матеріали з педагогічної практики. Луганськ: Глобус, 2011. 140 с.
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Київ: Академвидав, 2004. 352 с.
3. Демчук О. Нестандартні уроки з української літератури в 9-11 класах. Тернопіль: Підручники і посібники, 2000. 144 с.
4. Куцевол О. Теоретико-методичні основи розвитку креативності майбутніх учителів літератури : монографія Вінниця: Глобус-Прес, 2006. 348 с.
5. Методика навчання української мови в середніх освітніх закладах / За ред. М.І. Пентилюк. Київ: Ленвіт, 2010. 368 с.
6. Пехота О.М., Старева А.М. Особистісно орієнтоване навчання: підготовка вчителя. Миколаїв: Іліон, 2005. 272 с.
7. Положення про проведення практичної підготовки здобувачів вищої освіти Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. URL: <https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/Polozhennya-pro-praktyku.pdf>
8. Пометун О.І., Пироженко Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: науково-методич. посібн. Київ: Видавництво А.С.К., 2004. 192с.
9. Токмань Г.Л. Методика навчання української літератури в середній школі: навч.посібник. Київ: Академія, 2012. 312с.

Допоміжна:

1. Дзьоба В. Використання ІКТ на уроках української мови і літератури в контексті проекту ВІДКРИТИЙ СВІТ. Таврійський вісник освіти. 2016. № 4. С.103-108. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tvo_2016_4_22

Діденко Т. Організація роботи з обдарованими учнями на уроках української мови і літератури. Рідна школа. 2014. № 10. С. 25-31.

2. Кожуховська Л. Самоаналіз уроку як ефективний засіб формування у студентів-філологів фахових умінь. Гуманітарний вісник ДВНЗ "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди". 2012. Вип. 27. С. 131-135.

3. Козлова Л. Використання інформаційно-комунікативних технологій як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів на уроках української мови і літератури. Таврійський вісник освіти. 2015. № 4. С. 139-145. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tvo_2015_4_27

4. Корнійко В. Гра як один із методів активного навчання на уроках української мови та літератури. Українська література в загальноосвітній школі. 2012. № 11. С. 32-34.

5. Котух Н. Інтелектуальні ігри на уроках української мови. Рідний край. 2017. № 1. С. 65-69. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Almpolt_2017_1_26

6. Лещенко Л. Особливості роботи з текстом на уроках української мови за компетентнісним підходом. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Педагогічні науки. 2016. № 1(1). С. 79 -85. URL : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvvnup_2016_1\(1\)_16](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvvnup_2016_1(1)_16)

7. Соснова М. Особливості застосування мультимедії на уроках української мови. Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Сер. : Педагогічні науки. 2014. Вип. 132. С. 151 -154. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2014_132_40

Оцінювання курсу

Підсумкова оцінка за практику виставляється з урахуванням питомої ваги таких компонентів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Заліковий урок з української мови з використанням інтерактивних/інноваційних технологій	10
Заліковий урок з української літератури з використанням інтерактивних/інноваційних технологій	10
Конспект виховного заходу з мови або літератури	10
Оцінені вчителем конспекти уроків з української мови	10
Оцінені вчителем уроки з української літератури	10
Психолого-педагогічна характеристика учня	10
Звіт з практики	40
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОцінкаECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	---	--	--

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час проходження практики здобувач вищої освіти має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Результати практичної підготовки здобувачів вищої освіти оцінюються викладачем об'єктивно. Здобувачі вищої освіти самостійно виконують завдання практики, вчасно подають оформлений належним чином звіт з практики.

Завдання і заняття:

Керівник практики від ЗВО перед початком практики контролює підготовленість баз практики та визначає потребу проведення певних заходів до прибуття здобувачів вищої освіти на практику, забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед початком практики: інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки, надання здобувачам вищої освіти (практикантам) необхідних документів (направлення, програма, щоденник, календарний план, індивідуальне завдання, методичні рекомендації тощо, перелік яких встановлює університет; повідомляє здобувачів вищої освіти про систему звітності з практики, прийняту на кафедрі; контролює забезпечення нормальних умов праці і побуту здобувачів вищої освіти та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці і техніки безпеки; у складі комісії приймає заліки з практики; подає завідувачу кафедри письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення практики здобувачів вищої освіти.

Здобувачі вищої освіти університету при проходженні практики зобов'язані: до початку практики одержати від керівника практики від університету консультації щодо оформлення всіх необхідних документів; своєчасно прибути на базу практики; у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики, а саме: відвідувати базу практики відповідно до розкладу виробничої педагогічної практики; займатися плануванням і викладанням уроків української мови та літератури і позакласних заходів; вести спостереження за діяльністю вчителя-наставника та інших студентів-практикантів на уроках української мови та літератури; брати активну участь в обговоренні одержаних результатів спостереження; консультуватися з керівником практики від ЗВО задля обговорення та аналізу отриманого досвіду; дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії; нести відповідальність за виконану роботу, вчасно звітувати про хід практики та її результати.

Оцінювання практики

Контроль за проходженням здобувачем практичної підготовки здійснює керівник практики від ЗВО протягом усього терміну проходження педагогічної практики, аналізує та оцінює систематичну роботу здобувача вищої освіти в ЗСО (базі практики), залікові уроки, виховний захід відразу після їх проведення. Після завершення практичної підготовки керівник практики від ЗВО перевіряє поданий здобувачем вищої освіти звіт, оцінює конспекти залікових уроків, конспект виховного заходу, психолого-педагогічну характеристику учня. Організовує разом з іншими керівниками практики підсумкову конференцію. Виставляє підсумкову оцінку й заносить її у залікову відомість.

Здобувач вищої освіти, який не виконав програми практичної підготовки,

скеровується на практику вдруге або відраховується з навчального закладу.